

Poštarnica plaćena u gotovom.

GRADSKA BIBLIOTEKA
"JURAJ ŠIŽGORIĆ"
SIBENIK
NAUCNI ODSJEK

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: "NARODNA STRAŽA"
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAČAJU. — NE-
BILJEГОVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE
POJEDINI BROJ Kr. 4.

PREPLATA "NARODNE STRAŽE" IZNOSI
DIŠNJE Kr. 150. — ZA INOZEMSTVO Kr. 300.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 35.

Šibenik, 2. rujna 1922.

God. II.

Stanbeno pitanje u Šibeniku.

Kolikogod je nestašica stanova velika muka za pojedinca, koji ne može da uopće nade zakloništa, toliko je i manja opasnost za javno zdravlje radi prekobrojnog nagomilavanja čeljadi po starim istrošenim kućama bez zraka i svjetlosti. Nestašica dovoljnog broja stanova štetuje uvelike napretku i razvitku svakoga grada, ali osobito našega Šibenika, koji je u svojoj krilo morao da primi znatan broj ureda i zavoda iz još okupiranog područja.

Dok je n. pr. splitska općina sagradila prostrane zgrade za razne uredi i stanove činovnika, Šibenska se općina nije ni makla, da što učini, kao da se sve to nje ništa i ne tiče. I danas prijeti opasnost, da se prenjesti iz Šibenika po koj ured. Sa sviju strana dižu se naime opravdane tuže, i tako gubimo mnoge stecjene, koje je Šibenik bio kao pozvan, da ih dobije.

Nipošto ne stoji tvrdnja, da se nije moglo ništa da učini radi finansijskih prilika naše općine. Istina je naprotiv, da se nije ni pokušao, da što poduzme za saniranje jednog stanja stvari, koje naš grad uništava i sramoti.

Općina ima oko grada dovoljno gradevinskih zemljišta, na kojima se moglo da podigne i više zgrada za stanove i uredi. Ako su neka zemljišta ponešto udaljena od središta grada, to ništa ne smeta. Radi se obično o daljinama od 5-10 časa hod-a, što je jedna malenkost prema daleko većoj udaljenosti zgrada u drugim gradovima. Onaj, koji nema stana, bio bi sigurno prezadovoljan, da ga dobije i na daljoj periferiji grada. Spominjemo gradevina zemljišta u Crnici od Mrkičinog vrtla pa naprijed, zemljišta u Varašu i t. d. Svakako dakle općina ima na raspolaganje vlastitih gradevinskih zemljišta.

U svrhu tako nužnih i korisnih investicija, kao što je gradnja zgrada za stanove, općina bi bila lako, našla novac u zajam. Tim bi ga lakše našla, kad su same državne vlasti zanimane u ovom pitanju radi smještenja svojih činovnika i ureda. Za vas ovđe nije ni trebalo ogromnih svota. Bilo je možda dosta da općina prednjači svojim primjerom u gradevinskoj djelatnosti, da preuzme inicijativu i tako potakne i privatnike, kao i korporacije i zavode, da se maknu.

Kod nas naprotiv općina je prednjačila u neradu. Stvorila je tako u gradanstvu mišljenje, kao da je gradnje u Šibeniku nešto nemoguća ili tako rizična i štetna, da se nitko ne usuduje ni pomisliti na kakav gradevinski pothvat. U Šibeniku imade i zavode i privatnike, koji su mogli da bar u čednim granicama ublaže oskuđicu stanova. No falio je svakog poticanje na to. Općina, kao vlast, nije

niti prstom makla, da oskoli bilo koga na građenje. Nije znala da stavi u izgled sve razne polakšice, koje zakon daje novim zgradama. Nije nastojala, da istakne polakšice u carima u prenosu materijala iz vana, koje bi privatni graditelj mogao da postigne. Jednom riječi: nije se povala nikakva akcija; nijesu se gradani sazivali na dogovore o tom važnom pitanju; nije se istraživalo kako bi graditelj mogao doći do novaca uz umjerenu dobit, ako nema dovoljno vlastitih sredstava za kakvu gradnju; nijesu se zanimali gradevni poduzetnici u Šibeniku i izvan njega, da se bave pitanjem podignuća zgrada, da se dadu upute i objašnjenja gradevina, koji bi bili voljni da grade.

Nije se dakle ništa učinilo ni pokušalo da učini u stanbenom pitanju. Uzmimo da općina uza sve napore i nastojanja ne bi zbijala mogla doći do novca da sagradi bar jedan-dva stana, što je nemoguće vjerovati. Ona ipak respolaže, kako smo gore rekli, sa dovoljnim gradevinskim prostorijama. Ona je tim imala i jedno veliko sredstvo, da potakne privatnike na posao. Gradevna zemljišta trebalo je parcerirati, staviti na dražbu i doznačiti

najpovoljnijem nudiocu, makar odnosa ponuda bila i niska. Dakako prođaja na dražbi imala bi uslijediti u uvjet, da će kupac kroz stanoviti rok sagraditi jedan ili dva stana sa bar 3-4 pomješaća. Inače gubi zemljište i kauciju. Naravno ne bi se smjeli postavljati teški uvjeti, da kupac n. pr. ima podignuti palace sa mnogo stanova i t. d. I gradnja samoga jednog stana značila bi napredak, samo da se probije led i počne nešto da radi. Parcelacija gradevinskih prostorija imala bi se provesti mjestimice, i to ne za cijele komplekse, da se kasnije omogući i podizanje velikih zgrada.

Nema dvojbe, da bi se našlo građana, koji bi bar za se i svoju potrebu podigli zgradu, kad bi jeftino došli do gradevinskog zemljišta, do koga je najčešće doći. Kada bi parceriranje uslijedilo i kad bi se tko prijavio, da bi kupio jednu parcelu, tada tek bi se ta parcela imala staviti na dražbu u svrhu, da se i drugi mogu najечati. Tako ne bi bilo prigovora za nikoga, da je jeftino dobio zemljište. Svakako je vrijedno učiniti bar jedan pokusaj u ovom pogledu. Ovakvo u sustavnom neradu i sabotaži svakoga napretka našeg grada padamo u sve to veće mrtvilo, iz koga ćemo se kasno pretnuti.

S prozora svoga stana ovičeno je Trumbić temperamentni govor, kao zahtaval Spilićanima, koji su uviđek bili protiv nasilja, a borići za slobodu. Oštirim riječima napao je režim, nepravdu i nasilja ističući, da se mi nijesmo borili za novo domaće rostvo, nego za slobodu i jednakost. Napao je neke ministre, koji hoće da vladaju pomoći nasilju, te time pokazuju, da su gori nego turski pače.

Preko govora neprestano se odbavalo Trumbiću.

Split je ovom prigodom progovorio i pokazao, da ne odobrava našinu politiku današnjeg režima, po glavito onu ministra Pribićevića.

Na povratku masa se ustavila pred stanom dra Bulata kličući protiv fašista, označujući ih kao plaćenike i narodne izdajnike. Pred kavanom Mušićić sjedio je desetak fašista, koji su pod zaštitom policije htjeli izazvati nerede. Toim dokako nije uspijelo, a sami su krivi, da su im neki izvrsili led i prisili ih, da bježe glavom bez obzira i da skidaju fašističke znakove. Ove provokatere bila bi masa linčovala, da ih nijesu zaštitili policijski, a kasnije čitava ceta žandara, Saveznici su fašista dakle policijske sable i žandarske bajonet!

Pribićević i njegova plaćenička garda doživeše u Splitu oštru osudu i slom. Nasilnik i njegovi plaćenici to s punim pravom i zasluzuju.

Općinski izbori.

Split proti Pribićeviću i režimu. — Trumbić, Smoljak i čitava opozicija austrijanci. — Fašisti pozdravljaju vođu Pribićevića. — Ovacije dru. Trumbiću. — Fašisti dobili batina.

(Posebni dopis "Narodne Straže".)

SPLIT, 28. kolovoza.
radnike, vanstrančare govoreći pri tom posprdo no nekom "jugoslavenskom specijalitetu". (Tu je jedini put spomenuto jugoslavensko ime!) Onda je posebno napao dra Trumbića i dra Smoljaku. Svršio je govor s poklicom: Neka umru pokrajine, živila država!

Za sve one, koji su u opoziciji, rečao je, da imaju dozu austrijaštine. Do stana su ga pratili fašisti i vikali mu: "Živio vođa nacionalističkog pokreta!" Time su utvrđene veze ovih plaćenika sa "svemoćnijim ministrom."

Sutradan je Split bez razlike stranaka dostojanstveno odgovorio Pribićeviću, prigodom dolaska Trumbića. Pokazao mu je, da Split sasma drukčije osjeća nego što bi htio Pribićević.

Nepregledna masa od nekoliko hiljada pristaša raznih stranaka dočekala je Trumbića upravo veličanstveno. Trumbiću su nosili u povorci sve do stana uz pjevanje rodoljubnih pjesama. Pri dočeku je najprije ispjvana "Lijepa naša", zatim "Bože pravde" i "Naprek zastave slave". Kasnije se više puta ponovilo pjevanje "Lijepa naše". Iz hiljad grla padali su neprestani poklici: "Dolje Pribićević! dolje Krstelj, dolje Pašić, dolje režim, dolje fašisti — plaćenici" i t. d. Kicalo se kralju, državi, Trumbiću, slobodi i ravnopravnosti.

Na protest Hrv. Pučke Stranke i zastupnika dra Dulibija proti postupku sa biračkim spiskovima ministarstvo unutrašnjih djela ukinulo je dosadašnji postupak i odredilo, da se birački spiskovi imaju sastaviti po zakonu o biračkim spiskovima. Po njemu se umeđu urediti cijeli postupak, a ne po specijalnom zakonu za općinske izbore u Dalmaciji, jer je taj posebni zakon ukinut zakonom o biračkim spiskovima, koji vrijedi za cijelu državu.

Ministarstvo se postavilo na ispravno i zakonito stanovište. Sad treba da se hitno provede zakoniti postupak, e da općinski izbori ne budu odloženi. Ako bi se otezalo sa izborima, bilo bi sasvim jasno, da se zaveo nezakoniti postupak u svrhu, da i dalje općinski komesar uzmognu kao i do sada usrećivati narod, koji bez svojih općina nema nikakve zaštite ni obrane.

Upada u oči, što se nije nitko podigao, da protestira proti nezakonitom postupku, nego jedino naša Pučka stranka. Oni, koji viču na separatizam, koji su protivni svim pokrajinskim "osebujnostima", koji radi toga napadaju protivnike kao protudržavne elemente i t. d. — nijesu našli za shodno da protestuju proti tome, što se kod nas htjelo provesti izbore po jednom separatnom zakonu, umjesto po zakonu o biračkim spiskovima, koji vrijedi za cijelu državu!

Razlog je jasan. Ovaj zadnji zakon je tako liberalan i sasvim jednostran. Omogućuje potpunu kontrolu i isključuje u najvećoj mjeri zloporabe. Proтивници su mu stoga bili protivni, dokim je naša stranka, poučena gorkim iskustvom, tražila da se izbori provedu na temelju biračkih spiskova po novom općem zakonu. Ovako će se sastaviti birački spiskovi za svako selo napose, i ovi posebni birački spiskovi složeni skupa sačinjavat će stalni birački spisak općine. Osim toga, sv

će ti birački spiskovi imati jedno zajedničko alfabetično kazalo. Biračke spiskove odobrava okružni sud. Općinskim komesarima oduzeta je nadležnost da išta rješavaju o prikazanim prigovorima za ispravak listina, već je taj posao povjeren kotarskom sudu.

Kako se vidi iz ovih kratkih napomena, opći zakon pruža bolje garantije za ispravno vođenje izbornih posala.

dijelovati i biti više poštivana od ustanova i kaznenih zakona, iz kojih je već davno brisano kažnjavanje batinjanjem?

Kazna kraljevića Đorda. Pod predsjedništvom Timotijevića sastali su se ministri, da rješavaju o pitaju kraljevića Đorda. Kasnije došao je sam princ u predsjedništvo. Tu mu je Timotijević saopćio kraljevu odluku, prema kojoj 1. kraljević Đordje ima da stoji do daljnje naredbe u Nišu; 2. kraljević je isključen iz svih počasti, koje mu pripadaju kao članu kraljevog doma za 20 mjeseci. Ova kazna mu je dana radi poznatog pisanja u novinama. U Nišu je za princa pripravljen udoban stan sa poslugom i prevoznim sredstvima. Kad je princ saslušao kaznu, primjetio je dosta uzrjano, da je naredba nepravedna. Timotijević je izjavio, da je kralj izdao ovu odluku po naročitoj želji vlasti. Ovo se smatrao smatrali, da je se princ Đordje pokoriti kraljevoj volji.

Zastupnik dr. Dulibić u narodu.

Sastanci u Promini.

U nedjelju 27. prošloga naš zastupnik dr. Ante Dulibić održao je u Promini dva pouzdana sastanka, jedan u jutro, a drugi popodne. Odaziv za oba sastanka bio je izvanredan. Pristupiše svi pozvani, preko 300 ljudi. Dr. Dulibić bio je srdačno pozdravljen od naroda kao stari znamac i prijatelj puka. On je najprije razložio program Hrvatske Pučke Stranke i izvještio o radu njezinih poslanika u Narodnoj Skupštini. Osobito se pozabavio teškim prilikama, koje vladaju u zemlji radi loših uprave i radi ovogodišnje nerodice. Našoj se zemlji ne posvećuje dovoljno pažnje, sve je u njoj zapušteno. Gleda prehrane nitko se nije ne miće sa strane vlasti, da na vrijeme predusretne katastrofe, koja prijeti narodu, koji već danas diljem Dalmacije gladuje. Naprotiv udaraju se dosad nepamćeni nameti i porezi, koje narod ne može da snosi.

Zastupnik je još izvijestio, što je sve uradi u i skupšinskim odborima i privatnim zagovorom sa ministrom finansija, da se revidira cijeli postupak u pogledu propisivanja poreza, osobito u zoni, koja je bila okupirana. Ministarstvo je odasalo u Dalmaciju naročitog visokog činovnika, da pregleda rad poreznih vlasti, i nadati se je, da će se nepravde popraviti. O željezničkom pitanju naglasio je apsolutnu potrebu, da se najvećom hitnjom dovrši gradnja Ličke željeznice, da se omogući i aprovizacija zemlje i izvoz vina iz Dalmacije, koji je u današnjim prilikama silno otešan.

Poslije zastupnika dr. Dulibica govorio je gosp. Vladimir Kulic, koji je podvrgao kritici javnu upravu i

istakao korupciju koja vlada i protokojo se naša stranka svim sifama vrati.

Narod je pomjivo slušao izvode govornika, te im odobravao.

Pri kraju popodnevnog sastanka, koji se držao u zatvorenom dvorištu, nahrupiše oružnici, koji su zbranili nastavak sastanka, jer iako je dvorište ogradio i zatvoreno, ipak su oružnici smatrali, da je to sastanak pod vedrim nebom, za koji treba dozvola. Ništa nije pomoglo dokazivanje, da je ovo pouzdani sastanak u zatvorenom prostoru, koji nije pristupačan nikome nego pozvanicima. Sastanak se morao prekinuti uz ogorčenje naroda. Čuli su se poklici, da se sastanak ne bi zabranio, da su ga držali srbo-demokrati i t. d. Jedan dio pozvanika zaklonio se tada u župski stan, gdje je sastanak nastavljen i dovršen. Narod je priređio zastupniku i Pučkoj stranci srdačne ovacije i zatim se mirno razšao.

Sastanak u Drnišu.

U ponедjeljak 28. prošloga zastupnik dr. Dulibić držao je uži pouzdani sastanak u Drnišu, komu su prisustvovali radnici, koji su mu prikazali svoje tegobe i nevolje, zbog kojih su moralni stupiti u štrajk. Dr. Dulibić je govorio o potrebi što tjesnije i solidnije organizacije, bez koje ne može da bude uspjeha u borbi proti kapitalizmu, koji izrabljuje radnu snagu. Preporučio je prisutnima ustrajnost i razbor, jer će im ustrajno i razborito držanje zajamčiti uspjeh, što on radištu od srca želi.

Radnici su najsrdačnije pozdravili zastupnika i sa sastanka mirno se razšli.

tor. Od g. Pribićevića je, najblaže rečeno, sramotno i nemoralno, što stavljaju ovako drski uvjet, uz koji jedino kani pomoći Dalmaciji. Ovo neka naš gladi narod, a osobito naši zagoričari dobro zapamte!

Koga podupire država? U Kraljevu u Srbiji je nedavno umro neki Wrangelovac, za koga je u svoje vrijeme država bila rekvirirala stan kod neke siromašne udovice. U ostavštini tog čovjeka našli su svotu od 50.000 dolara, što iznosi u krunama oko 15 milijuna kruna. Dakako taj Wrangelovac bez obzira na ovaj njegov baš „čedni“ imutak primao je još i državnu potporu u iznosu od 1200 K mjesечно. Valjda zato, što u našoj državi nemamo ni invalida ni siromašnih ljudi, koji trebaju državne pomoći!

Ukinuto batinanje. Ministar unutarnjih djela izdao je policijskim organima strogu naredbu: 1. da se najozbiljnije upozore sve vlasti na ustav i zemaljski zakon, koji tuču građana ne dopuštaju, već zabranjuju i kazne; 2. da se najstrože kazne oni policijski organi, koji se o ovo ogriješe. Znatiteljni smo, kako je g. ministar kaznio one organe, koji su do sada pravili batinjanje, to je to ni pot-

jateljsko, što se osobito pokazalo zadnju večer na zabavi.

Orlovska tabor u Celju. Iza velikog orlovskega tabora u Brnu drže se u Sloveniji manji okružni tabori. Takav jedan se držao u Celju, gdje su nastupili razni govornici. Među ostalim je govorio dr. Basaj, predsjednik orlovskega podsaveta u Ljubljani, koji je izrekao i ove riječi: „Ne vjerujte onima, koji dolaze k vama puni obećanja o slobodi, uživanju i veselju mladosti, a ništa ne zahtijevaju od vas. Mi stupamo pred vas s očitim zahtijevima samoprijegora, ljubavi, požrtvovnosti te rada i dužnosti — za to vam dajemo pravu slobodu, iskreno bratstvo i lijepo, kreposno življene“. Orlovska tabor u Celju protekao je izvanredno lijepo uz zajedničku misu, koja se obavljala javno na trgu uz pratnju glazbe. Javne vježbe ispile su nađale sve lijepo. U manifestaciji po gradu stupala je velika množina ljudi. Među njima 400 Orlova, 300 Orlica, te 200 naraštaja, svi u orlovskej odori. Manifestaciju je otvorila glazba dravske divizije sa 8 orlovskega zastava. Narod ih je pozdravljao orlovskim pozdravom: Bog živi!

Iz naših neoslobodenih krajeva.

Brbinj, 26. kolovoza.

Evo me opet, da vam se javim. Volio bih da vam javljam radosnih vijesti, kao što bi bilo oslobođenje. Suša nas je potpuno umela. Sve je izgorjelo. Hrane smo našli malo, vognograđi kukaju zbog šuse, jedino masline, jedino naše ušanje, obećavaju dosad dobro, ako im padne kiša na vrijeme. Tada bi bilo ulja i zeleni, pak bi nekako prokuburili ovu gladnju zimu. Do Božića kako tako, po Božiću naopako. Mornarica je, glavnji dio priheda ovoga sela, za nas zatvorena. Talijani nas ne primaju, jer smo Jugoslaveni, a u Jugoslaviji nas ne mogu primiti, jer je malo brodova i jer smo okupirani. Mi smo između bata i nakonvja. Hrana je u Zadru skupa, a hranu iz Jugoslavije tko će nam poslati? Dalmaciji prijeti crna glać, a nama „pastorčadi“? — Daj nam, Bože, što prije oslobođenje i kruha! — I vede nam manjka. U četvrtini nema vode preko cijelog ljeta, a lokve će skoro presušiti i onda se davi slanom vodom. Sreća, da je ljetno na izmaku. Inače bi se prosulo bolesti kao glijve. — Nemamo ni učitelja već dvije godine. Djeca su nam zaboravila, što su znala, a i podiviljala. Za ovo je selo to nužnja škola, što idu u svijet. Kad su u svijetu, onda nepisanih čovjeka svatko lako varia i nasamari. Molili smo lanjske godine i lijevo i desno, nema učitelja za nas pa nema. Hoćemo li ga dobiti ove godine? Veliki upitnik.

Mještanin.

Iz katoličkoga svijeta.

Zborovanje kat. omladine u Sinju. Bez velike buke sastala se kat. omladina u Sinju, da pod okriljem Šinske Gospe vodi svoje zborovanje. Sastanak je bio prijateljski i poučan, te će sigurno uroditи obilnim plodom za cijelu Dalmaciju. Trajao je tri dana. Na godišnjoj skupštini „Pavlinovića“ izabrana je nova uprava i proglašeni novi seniori, koji će još visočije da dignu svoj katolički barjak i da pod njim rade cijeli svoj život. Dačko pak zborovanje dalo je nove direktive, ugodilo je novim potrebama dačkih organizacija. Skupno zborovanje oduševilo je sve prisutne, osobito omladince, koji su bili zastupani u velikom broju. Ganutljiv je bio prizor, kad je kat. omladina stupila pred oltar Djevice na zajedničku sv. pčestic i misu, preko koje je o.

dr. Grabić držao kršćanu odobruju-

Očevidac.

Domaće vesti.

Spomen ploča dru Kreku. Dra Kreka slovenski narod ne može i ne će nikada zaboraviti. Dne 24. VIII. otkrivena je umjetnički izrađena spomen-ploča u Selcima gođe je on proživio svoje mlade dane i koje je ljubio kao svoj zavičaj. Na tu proslavu skupiše se mnogi prijatelji dra Kreke i veliki broj naroda. Prvi je stupio na govornicu dr. Korošec, zatim drugih 9 govornika, koji su na razne načine prikazivali dra Kreku, jer je on uistinu Slovincima bio sve. Proslava je svršila s veselicom užikljanje: „Sava zatočnik u go avenciju jedinstva i slobode“.

Hrv. katolički dom u Sinju. Sinj hoće da postane centrom organizovane kat. svijesti u Dalmaciji. Dne 29. VIII. postavio se temeljkamen hrv. kat. domu, koji će biti rasadište kat. prosvjeti u sinjskoj krajini. Sinjani su to zaslužili, jer znadu da cijene katoličku prosvjetu svojom poštovanosti. Bože daj, da se kat. domovi podignu ne samo u Sinju, nego u svakom mjestu Dalmacije!

Strajk u Siveriću. Napokon je došlo do nagodbe između radnika i uprave Siveričkog rudokopa. Radnici su se morali zadovoljiti, i da se izbjegne općoj šteti, sasvim čednim koncesijama. Nadnica radnika i zanatlija bile su povišene za 25 %, a osim toga su uvaženi i neki manji zahtjevi radnika. Mi se nadamo, da će uprava tako postupati, da neda povoda radnicima na tolike opravdane tužbe; osobito da će se postupati sa radnicima na čovečan i pristajan način i da će se uvažavati njihove opravdane želje i potrebe.

† Nevenka Skelin, kći g. Leše Skeline preminula je prošlih dana u svijetu mladosti kod roditelja u Mljevcima. Pokojnica je bila u svakom pogledu uzorna i nadarena djevojka, odgojena u kršćanskom duhu. Studirala je u zavodu č. ss. u Sarajevu te Splitu. Sprovod pokojnice bio je u ponedjeljak uz brojno sudjelovanje odličnih prijatelja i naroda iz mesta i okolice. Roditeljima naše iskreno saučeće, a pokojnici vječni pokoj!

Poraz fašista u Splitu. Ogovodnjačna glavna skupština akademskoga kluba u Splitu bila je vrlo burna. Fašistička omladina htjela je na svaki način da dobije u ruke upravu akademskoga kluba. Međutim da toj omladini ni u Splitu ne cvatu ruže onako, kako se obično mišli, vidi se najbolje po tome, što su fašisti kod glasovanja doživeli osjetljiv poraz. Akademskoj omladini u Splitu dodjalo je fašističko ludovanje, pa se je složila u zajedničkoj listi protiv fašista. Lista razboritih akademika dobita je 70 glasova, dok je fašistička lista dobila samo 45 glasova. Ovo je dobar znak za srediranje nesnosnih prilika u Splitu i ostaloj Dalmaciji.

Gradske vijesti.

Ministar Pribićević u Šibeniku. Jučer je automobilom iz Splita stigao u naš grad ministar prosvjete Svetozar Pribićević. Pripreme za ovaj dolazak bile su izvanredno opsežne. Iz Splita je došlo u Šibenik 50 žandara, a još više iz neposredne naše okolice. Siljan broj policista, agenata i detektiva iz Splita upravo su poplavili Šibenik. Dovedoše čak i policijskog psa slobom. Patrole žandara na konju i pješke obilaze grad i predgrađa uzduž i popriječno. Šibenik je kao u opsadnom stanju. Mjesni demokrati nijesu također stali prekrštenih ruku. Više dana prije obiljetali su amo tamo po gradu, da nadu učesnika za doček, objed i večeru u počast gostima. Najagilniji je u tome bio veleučeni upravitelj realke Marko Ježina. U noći prije dolaska svih motornih čamci i automobili bili su mobilizirani. Motorni čamci pod vodstvom vode vele uvaženog dra Medini imali su dovesti brojne pristaše sa otoka, a automobili još brojnije pristaše sa selama. Napetost velika. Već je kod sv. Mare jaka patrula žandara. Napokon eto automobila sa visokim nosionicama ministrima Pribićevićem i Kraljevićem. Dočekala ih je lijepta četica, tako brzo sakupljena, od 60 ljudi. Fiasca na sv. J. Iunji. Sinoć je predstavljen i predstavljan.

snika neznatan broj tako, da je u zadnji čas trebalo dovesti na gozbu bilo koga. Bilo je, kažu, šampanjca izobilja i nazdravica izobilja, veselja neopisivog! Za glazbu se postarala općina. Cijelo pučanstvo Šibenika ostalo je pasivno, niješ gledajući to rasipanje novca i veselje u doba, kad narod već gledaju, kad ga tereti silan porez, kad Šibenik bez trgovine propada, kad nas davi nevidena skušća.... Pa da ne budemo zadovoljni sa demokratskom upravom države!

† Tome Bogdan Ivin preminuo je u 37. godini života nakon kratkog bolesti. S njim gubimo jednog dobrog građanina i prijatelja. Vječni mu pokoj! Ucviljenoj obitelji naše saučeće.

Duhovne vježbe svećenstva. Poslijec čitavih 13 godina pronicavom odredbom presv. biskupa održane su u dva navrata duhovne vježbe za mirsko svećenstvo biskupije: prošle i ove sedmice. Sve se svećenstvo najpremnije odazvalo, i ono iz najudaljenijih mesta, pa starci i nemoćni. Sa svojim svećenstvom je i presv. biskup obavio duhovne vježbe. Na opće zadovoljstvo ih je vodio svećenik D. I. vlč. Zabeo. Sigurni smo, da će se svećenstvo, iza ovih duh. vježbi obnovljeno i pomladeno novim duhom i idealizmom, novim žarom posvetiti radu oko obnove našega naroda, u Isusu te potpuno odgovoriti novim i velikim potrebama današnjeg vremena. To od njega očekujemo.

Zemljoradnički zastupnik Vrsalović u Šibeniku. Jučer je stigao u Šibenik zastupnik Vrsalović, koji je održao jedan pouzdani sastanak. Po onome, što smo doznali, Vrsalović je bio u svome govoru dosta umjeren. O agrarnoj reformi nije znao da kaže drugo nego, da država treba da plati zemlje, a gledje dohodka ponukao je narod, da ga ne daje i utješio je našeg težaka, da će s njime biti ono, što bude i sa svima drugima. Hvala lijepa! Jedan predstavnik naroda, jedan političar mora da znade, kamo on vodi narod i koji će biti kraj i konac sve ove agitacije. Razborit i pametan čovjek ne može da se zadovolji sa par neizvjesnih fraza, nego nastoji da predviđe sve moguće izlaze iz jedne po narod teške i opasne situacije i prema tome se vlađa. Kad se govori o državi, da ona mora da plati, neka nitko ne zaboravi, da je država narod i da je to isto kao reći, da narod mora da platit. Pošto u našoj državi ima 90 posto težačkog naroda, a masa ovoga naroda je siromašna, znači, da težačka sirotinja u porezu ima da plati zemlju i gavanimima, koji posjeđuju tuto zemlju na obradivanje. To masa naroda ne može da dozvoli. U državnu kasu ne pada iz oblaka zlatna kiša, već sav novac državni potiče iz poreza i tisuću nameta, koje narod ni danas ne može da snaša. U tom smislu treba svijestiti narod. G. Vrsalović je nešto natuknuo o neradu zastupnika iz Dalmacije. Tu je mogao da govori u svoje ime. Zemljoradnici nijesu istakli nikakvo traženje, koje bi zbilja moglo da ublaži glad kod nas. Mi tražimo zabranu izvoza hrane, tražimo slobodan uvoz, tražimo reviziju, bez koje ne može da bude osigurana prehrana, jer sama Dalmacija treba oko 6000 vagona hrane. Ali braća zemlj. radnici iz bogatih medija na to ne pristaju. Pa kud ćemo?

K. Poslijec dugog čekanja sinoć je napomena pala obilna kiša. Steta, što je tko vrijeđe trjal.

S. Dopravljanje Štamplji

Natpsi na trafikama. Na svim trafikama izvješene su nove table, na kojima je na prvom mjestu natpis cirilicom, a ispod njega je latinicom. Državna je vlast eto i u tom malom naslovu našla dva jezika označujući valjda time da nismo jedan narod. Mi ovom prigodom hoćemo da istaknemo kako su ovi natpsi povreda ravnopravnosti, a i rušenje dosadašnje prakse, po kojoj su na svim državnim uređima i nadležtvima, gdje su u većini Hrvati, stajali na prvom mjestu natpsi latinicom, a gdje su pretežno Srbi, cirilicom. Ta se praksa morala i nadalje vršiti. Protiv ove povrede mi protestiramo, jer se ovakvom metodama ne ublažuju opreke, nego se stvara još veće nezadovoljstvo.

Prijave novčanice. Kod nas su u koljanu tako zamazane prijave podebrane banke od 1, 1/2, i 1/4 dinara, da se čovjeku grusti uzeti ih u ruke. Obzirom na pogibelj raznih zaraznih bolesti trebalo bi takve novčanice povuci iz prometa i zamjeniti ih sa novima. To je u interesu javnog zdravlja, za koje se jedno čitavo ministarstvo brine, a u interesu je također i prometa i upravne pristojnosti.

O fond knjižnice "Pavlinović" darovao je g. don Krsto Stošić din. 10, da počasti uspomenu Antuna Montane, i din. 10, da počasti uspomenu Melka Rajevića — Vodstvo knjižnice harno zahvaljuje.

Za dačke stanove. Učiteljsko društvo za Šibenik jednim oglasom apelira na sve građane, koji su voljni da prime kojeg učenika ili učenicu Šibenske učiteljske škole samo na stan (jer će daci imati zajedničku hranu u zgradici učiteljske), da se odmah prijave upravi učiteljskog društva od kojeg će moći dobiti sva potrebita razjašnjenja.

Zabava Jug. lovačkog društva u Šibeniku, koja se je moralu održati 3. ov. mj. odgodena je radi velike

vrućine. Dan zabave javit će se u svoje vrijeme.

U fond „Filharmoničkog društva“, da počaste uspomenu Tome Bogdana, darovaše gg.: Jakov Kapitanović, Ivo Sunara i Frane Karadjole po din. 10. — Uprava harno zahvaljuje.

Darovi „Uboškom Domu.“ Da počaste uspomenu Melka Rajevića: Tvrta Ante Šupuk i Sin K. 400; dr. Frano Dulibić, Ivan Fulgosi, Stipe Šare, Zorić Antun i Marko Stojić po K. 200; dr. Dragomir Montana K. 120; Milka ud. Vendler, Ivan Bergnocchi, Vjekoslav Medić, Ivo Grubišić, Ivo Bulat, Robert Jurin, Hotel „Krka“ i dr. Josip Pasini po K. 100; Vladimir Kulić, Vilim Beroš, Filija R. Vlahov, dr. Justo Matačić, kan. Ivan Mirić, Milin Niko, Ivo Šupuk Aleksandrov, don Marko Čorić, dr. Ivo Perović, dr. Hektor Meixner, Antica Pilić i Obitelj Ivana Ercega po K. 80; Josip Gilardi i Ženko Delfin po K. 60; Bogdan Ive, don Jerko Jurin, Ante Bumber, Frana ud. Beroš, Obitelj pk. Frane Čabova, Ivan Marenzi, Josip Tambaća, Giacinto Matilazzi, don Ante Radić, Duje Čaleta, Toma Bumber, Juraj Grimani, Čiulić Antun, prof. don Rudolf Pian, Ivan Dulibić pk. Jose, Špiro Guberina, Ante Vodanović, Mate Prgin, Simo Gutić, Ivan Cusmich, Aneta Fulgosi, Marija ud. Vučić i obitelj, dr. Vjekoslav Vučić, Obitelj pk. Ivana Grimani, Aleksandar Šupuk, Marija Gargašević, dr. Kažimir Pasini, Antica ud. Pasini i Krste Margetić po K. 40; Mate Gojanović K. 30; Ante Tikulin, Ivan Vučić pk. Andre, Obitelj Sponza, Grgo Radić, Ulderik Rossini, Jere Matačić i obitelj, kap. Giuseppe Gerolimich i supruga po K. 20. — Svima darovateljima Uprava harno zahvaljuje.

Prodaje se kuća na Obali

br. 76.

za informacije obratiti se kod R. Delfin-a - Obala.

Prodaje se veliki glasovir, te harmonijum ame-ričkog sistema sa tri registra.

Propitati se u Upravi lista.

Maraškina i Likera PETAR BUZOLIĆ - SPLIT

Jadranska ul.

Telefon br. 274.

Proizvoda:

Prvoklasnu odlikovanu vrst: MARAŠKINA marke „SOKOL“ i „TRIGLAV“.

Obljubljene LIKERE: Višnjevicu - Pelinkovac - Kninškovac, i t. d.

Cognac Medicinal - Cognac Vieux - Jamaica i Tea Rum.

RAKIJE: Borovicu - Šljivovicu - Travaricu.

SIRUPE: Marenu - Granatinu - Frambu - Limonadu.

CIJENE UMJERENE!

Oprema brza i tačna. — Cijenik se šalje trgovima na zahtjev.

MODEL - CIPELA

potpuna serija na ljepeški po, najmodernijim oblicima kalupa, ili po američkim katalognim kopijama sećeno, razasijljem tvornica cipela i cipelarima. Svestranski krasni oblici. Ogromni izbor novosti za svaku sezonu.

Gornje dele cipela

izrađujući u doposlanom materijalu: majzvrsnije, brzo i jeftino. U svaku dobu najnoviji elegantni oblici kroja. Osobito sposoban u montaži gornjih delova za tvornice cipela.

Nakup, popravila i prodaja

cipelarskih sivadičnih strojeva. Tražite ponude od:

Ralph F. Richter, Subotica VI.

Davam poduka

o svima strukama modernog mehaničnog izradivanja cipela i gornjih dijelova.

Tražite prospkete!

CUNARD LINE

Glavna zastupstvo za Jugoslaviju:

**JUGOSLAVENSKA BANKA D. D.
ZAGREB**

Otprema putnika iz Cherbourga ili Hamburga najbržim ladjama na svijetu za $5\frac{1}{2}$ dana.

Za sve daljnje upute izvolite se obratiti na našu agenciju u Šibeniku:

Zastupnik g. Josip Jadronja III
Cunard Line, Zagreb, Cesta B. 33.

Naslov za brzozave: Cunard Zagreb.

Novost za svaku katoličku kuću

po svim hrvatskim krajevima jest

"KRUH NEBESKI",

najnoviji i jedini molitveni odobren od svih hrvatskih biskupa, glavni dio uredio dr. Ivan Šarić, nadbiskup vrhbosanski.

Izdat je Društvo sv. Jeronim u Zagrebu.

Stoji 30 K, za članove 24 K. Radi kamata za uloženu glavnici i radi općeg poskupljenja bit će od Nove godine povisena cijena na 40 K, za članove 30 K.

Dobiva se kod Društva sv. Jeronima, a uz nečlansku cijenu i u svim boljim knjižarama.

DROGARIJA VINKO VuČIĆ - ŠIBENIK

Skladište kemijskih proizvoda, taka boja, gumenih predmeta i o.

OPTIKA.

Naočala — Cvika.

Izvršuje svaku izradbu po oku. Ilječićkom propisu.

Primaju se popravci.

Najuspješnije se oglašuje u „Narodnoj Straži“!

Kao kod kuće

osjeća se čovjek na parobrodi United States Lines između Bremena, Cherbourga i New Yorka. Velike, dobro zračive pojedine i skupne sobe, u vezi sa izvrsnom kuhinjom i svakim komfortom, pružaju se na ovim parobrodima američke vlade.

UNITED STATES LINES

Berlin W 8.
Unt. d. Linden 1
te svi znati putni uredi

Zagreb
Vlitor konačište —
Mihanovićeva ulica

KNJIŽARA FILIP BABIĆ - ŠIBENIK
(HRVATSKA KNJIŽARNICA - ZADAR)

Novo moderno ureden i povećan posao. — Potpuno skladište Jugoslav. knjiga. — Veliki sortiment knjiga stranih jezika. — Tvorničko skladište papira uz najjeftinije cijene. — Sav pribor za ured, općine i škole. — Skladište školskih knjiga. — Prima preplatne na stručne i periodične časopise svakog jezika i struke. — Muzikalije svake vrsti. — Pribor za pisače strojeve Stenil i Karbon-papiri.

Oprema brza i točna a cijene jeftine. — Solidna posluga.

BEČKI MEDJUNARODNI VELESAJAM

(Wiener internationale Messe) 10.-18. septembra 1922.

Povoljna kupovna prilika za trgovce Jugoslavije.

Zadnje novosti tehničke, odjevne, luxusne,

galanterijske, igračke i papirne industrije. —

Gradjevni velesajam sa najmodernijim projektima za industrijske i stambene gradnje.

Sva razjašnjenja daje

Wiener Messe A. G., Wien VII., Messepalast

kao i počasno zastupstvo u:

Gravosa-Dubrovniku: Agencija Tršćanskog Lloyda

Splitu: g. Josip Karaman.

PAPIRNICA**GRGO RADIĆ**

(prije A. et G. Rude)

ŠIBENIK (Glavna ulica).

Bogati izbor svih vrsti umjetničkih dopisnica, te šibenskih razglednica.

Prodaja školskih potrepština, raznog papira te sve vrsti kan-

celarijskog pribora.

Trgovina raznih parfema, mio-

mirsinskih sapuna, praška za zube i

slično, te raznih igrački za djecu.

Cijene umjerene!

Prodava se

u Šibeniku na lijepom otvorenom položaju, u gradu, podobno

gradjevno tlo

3500 m² za bilo koje poduzeće i radnju, sa

tri zgrade te kompletnim namještajem moderne radaione sviljeća.

Reflektanti radi potanijih informacija neka se obrate Upravi lista.

Zadružna gospodarska banka d.d.**Podružnica Šibenik**

Vlastita zgrada
Glavna ulica 108. Brz. naslov Gospobanka
Telefon br. 16 - Noćni 67.

Centrala Ljubljana.

Ispostava: Bled.

Đakovo,**Maribor,****Sarajevo,****Sombor,****Split.****Afilijacije:**

Sveopća zanatlijska banka

d. d. u Zagrebu i njena

podružnica u Karlovcu te

Gospodarska banka d. d.

u Novom Sadu.

Dionička glavnica i pričuva sa afilijacijama
preko K. 60.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamaće najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne transakcije.